Србобран излази средомъ, петкомъ и недельомъ.

Предплату примаю све ц. и кр. поште познати скупительи и уредничество (грчка улица, у кући брой 1419).

Рукописи не враћаю се натраг.

СРБОБРАН.

Предплатне цене у аустр. вр.
на три месеца . . . . 3 ф.
на по године . . . . 6 ф.
на годину . . . . . 12 ф.
За огласе плаћа се за оно место, кое еданъ редъ изъ петита заузима за сваки путъ по 8 новчића, и сваки путъ по 30 новч. штемиларине.

Год. II. У Новомъ Саду, у петак 30. Новембра 1862. Брой 116.

Новосадска депутация.

Одъ стране новосадске србске обштине наименована е депутация, коя ће у дѣлу народномъ, а поглавито сбогъ скориегъ оживотвореня србске войводовине у Бечъ Његовомъ Величеству ићи. Она носи са собомъ у томъ смислу писмено формуловану петицию, кою ћемо у идућемъ брою саобштити. Чланови су исте депутацие г г. Дръ Медаковићъ, Дръ Сарачевићъ, Дръ Милетићъ, Илия Христићъ, Емилъ Чакра, Іосим Мачвански, Стефанъ Николићъ и К. Савићъ. Осимъ тога замолиће се да се у Бечу овой депутации придруже: гг. Дръ Іованъ Хаџић, кои се садъ у Бечу налази, Дръ Ливие Радивоевићъ, Дръ Михаило Политъ, Марко Николићъ и оба Величковића.

У явнимъ листовима споменуто е, да у Енглеской има мужева, кои осуђую себичну политику свое владе, коя непрестано подпомаже Турке противъ наше браће у турской царевини. Овде ћемо по „Трг. Нов.“ у извору навести мисли Дентона, енглескогъ свештеника.

Онъ е прошлогъ пролећа путовао по Србии. По повратку свомъ у Лондонъ, одма е изявио у „Таимс“-у, како су недостойне оне сенке што се изъ „дипломатскихъ“ — нарочито цариградскихъ и бечкихъ извора — набацую на карактеръ србскогъ народа. А овихъ дана издао е г. Дентонъ нарочиту кньигу о „Србии и о Србима“. Та кньига поделѣна е на 14 оделяка. У првомъ одельку представля се укратко земльопис и история државе и народа србскогъ. У другомъ одельку описуе се путъ одъ Лондона до Београда. У трећемъ одельку преповеда се о Београду; у четвртомъ у петомъ и у осмомъ о србскимъ црквама; у шестомъ, о путованю одъ Београда до Майданпека и о рударской радньи у Майданпеку; у седмомъ о повратку изъ Майданпека, преко Смедерева, у Београдъ; у деветомъ и десетомъ о путованю изъ Београда, преко Пожаревца и Свилайнице, у Манасию и Раваницу, отудъ у Ћуприю и опетъ натрагъ у Београдъ; у еданайстомъ, о путованю у Шабац, и по повратку отудъ, о похођеню у Раковицу; у дванайстомъ одельку говори се о србскомъ уставу и о политики европскихъ сила; у тринайстомъ, о познатомъ лубарданю србске престолнице; а у четрнайстомъ, о политичномъ изгледу Србие.

У предговору г. Дентонъ вели, да га се Србия двояко тицала: као Хришћанина и као Енглеза. „Нађо се“, преповеда он, „у средини чланова цркве, о коіой се у Енглеской врло мало зна. Као свештеникъ я самъ наравно проматрао црквено станѣ Србие; а као Енглезу, кои живи подъ слободнимъ уставомъ, ние ми се могло ино, него осећати любав према онима, коих е независностъ у опасности. Я немогу никако одобрити ону политичну неследственостъ, по коіой се неки радую што е оборено насилництво (деспотизамъ) у Напольской, а овамо припомажу, да се одржи много свирепие насилництво Турске. — — Ние могућно, да се ближе позна народъ србски, кои живи на южной обали Дунава, а да се невиде у њему сви основи народне величине. Ние могућно, да се путуе крозъ землѣ, у коима Срби живе, и да се са дивлѣнѣмъ непоштуе народъ, когъ се врлине ни четиривечнимъ угнѣтенѣмъ нису утаманиле, и да се недоће до увереня, да такоме народу сяйна будућностъ предстои.“ —

У земльопису Србие, г. Дентонъ напоминѣ међу осталимъ ово: — „На жалостъ, у недостатку пристаништа на Адриятичкомъ мору и збогъ саревньивости Аустрие, коя е спречила грађенѣ гвозденогъ пута одъ Сиска до Фиуме, Србия е затворена тржиштима западне Европе, те су тако големе шуме и плодовита поля нѣна односно безъ вредности. — — Поредъ те незгоде што се представля у недостатку Адриятичкогъ пристаништа, богатство Србие састояло се досадъ скоро сасвимъ у шумама. И дивлячи има доста у Србии. -- Међутимъ, куряка би тамо одавно нестало, кадъ би аустриска влада смела допустити своимъ грађанима да носе оружие; иначе куряци све изъ Аустрие долазе у Србию, преко леда, кадъ се Сава и Дунавъ замрзну.“ — И найпосле: „Ни у едной земльи у Европи, еднаке величине, нема толико поля за корисно употреблѣнѣ вештине и капитала, као у Србии.“ —

У историскомъ проматрању г. Дентонъ наводи, „како е, по мишлѣню найвиши филолога, србски езикъ найлепше и найблагозвучние наречие славенско, и како е и Нибуръ сматрао србски езикъ као найсавршении у граматичкомъ строю, међу свима садашньимъ европскимъ езицима.“ У осталомъ г. Дентонъ преповеда историю србску по Ранке-у.

Преповедаюћи о србскимъ црквама, г. Дентонъ споминѣ и светковину у Палилули на Марков-данъ. Наравно да му е чудно, како се на гроблю веселити и играти може; али се кланя народномъ обичаю. Узъ то г. Дентонъ описуе и одело србскихъ жена, па вели: „Одело србских жена припада найскладниіой и найлепшой ношньи у Европи. Ако е у Мађарской вештина кроячка доспела до найвећегъ усавршеня и ако е одело мађарскихъ племића урнекъ угледногъ одела, Србия е земля, одъ кое они што се у другихъ народа баве улепшаванѣмъ одела, треба да се науче, како ће придати лепоту и чаробностъ оделу своихъ муштерия.“ Затимъ г. Дентонъ преповеда Енглескиняма све по реду, како сѫ „њихове сестре Српкинѣ“ носе; а нама е заиста неприятно — као што и правимъ Србкиняма постидно бити мора — што е г. Дентонъ у реду, колико простогъ, толико дичногъ женскогъ одела србскогъ морао споменути и ону туђу накараду . . . „Кринолину“, како е она у Београду „онако исто широко разапета, као што се виђа по Бечу или по Паризу.“ Далѣ г. Дентонъ преповеда, како се у Београду, на жалостъ, уводе у обичай париске моде, што неизгледаю найлепше; тако се, вели, дотерую свилене шкуртельке по парискомъ калупу, и уйдурисава се коса по примеру царице Евгение. „Уосталом“, наставля г. Дентонъ, србска ношня врло е угледна и много лепша одъ париске ношнѣ, тако да би я сажалѣвао, кадъ би чуо, да се она напушта.“

На заключеню петогъ оделька, г. Дентонъ чуди се Енглезима, „зашто они у већемъ брою неиду у Србию, да се нагледе простоте и дивоте, какве ни у коіой другой земльи нема. Та само се четири или найдуже седамъ дана одъ Лондона до Србие путуе. Србски народъ одликуе се духомъ слободе и гостолюбивости. Ни у коіой другой земльи нису животъ и имаовина тако обезбеђени као у Србии; па онда, селяни ни изъ едногъ края Европе немогу се упоредити са србскимъ селянима у оной найсрдачниіой любазности, коя се оснива на чуству независности, и коя долази одъ праве племенитости карактера. Поздрави, коима селяни предусретаю путнике, нису никако удворльиви. Они су общти. они су узаймно поштованѣ, кое слободанъ човекъ слободномъ човеку изявлюе. Я запита едномъ едногъ Србина; „има-ли благородства у Србии?“ „Сваки е Србинъ благороданъ“, беше горди одговоръ. Ма како друштвено или политично значенѣ имала та реч, кадъ се само сетимъ оне доброте, оне любавности и гостолюбивости, са коіомъ самъ предусретанъ, я смело велимъ, да е сваки Србинъ центлменъ (племић). (Продужиће се.)

Ми смо пре у нашемъ листу саобштили беседу, коіомъ су млади Хрвати у Бечу великогъ войводу Мирка поздравили. Садъ смо у станю саобштити и његовъ одговоръ. Онъ по „Гласон“ овако гласи:

„Ви сте рекли, лиепи мои Хрвати, — што но вамъ е на срдцу лежало. Мило ми е чути, тђе тако говорите и тако добро мислите за свою браћу Црногорце. Тако и валя: та ми смо еданъ родъ, една крвъ, еданъ езикъ, едно име, една намъ е вѣра християнска. Хрвати су валяни люди и поштени родолюби. Имали су они увѣкъ свое велике и гласовите войводе и юнаке, па би ихъ се сигурно и данасъ нашло, та ми знамо, кадъ би Хрвати имали слободе као Срби, да би били прискочили; ал за сада како смо разкомадани доста е, да едан за другога добро мислимо, а уза то штуймо сваки свога господара, кога кои има.

. . . . . — алъ нећу плакати ни на овога ни на онога, еръ су тому свему крива само два, три њихъ. — (Срдито) Отомански царъ већъ одъ столећа ћера мое колѣно и мое витезове црногорске, алъ ми ние отео бродова, еръ мора немамъ. нитъ ми е узео поля, еръ га Црна гора нема. Имайте Црногорце увѣкъ на срдцу и любите ихъ као што они на срдцу носе и любе Хрвате.

Будите ми здрави, лиепа и мила моя браћо Хрватска. — — Съ Богомъ.“

Свакога члана одъ депутацие обгрлио е славни войвода, а будући е био велики брой депутацие, то е цѣливанѣ траяло до четвртъ скоро сата; аѣутантъ Мирковъ бияше тако ганутъ, да е два пута узданувъ изустио: о лиепа наша браћа Хрвати.

ДОПИСИ.

е. У Земуну 26 нов. Народно позориштно друштво дође и кад нас на неколико представляня, да нас обрадуе. Наши неки родолюби одма се свойски заузеше, да овом народном напредку у помоћъ притеку, те почеше купити предплату на 6 представляня; и као што сам чуо; достойно се Срби одазваше, осимъ двоице одъ имућнии, коима жао би неколико форинти на ову цѣлъ жртвовати, еръ веле, да имъ ние до театра код овака рђава времена! И ми знамо, да времена башъ нису найболя, што се материялногъ станя тиче, али нека нам та господа незамере, ако им рекнемо, да они, — знаюћи свое станѣ — пре могу неколико фор. на овакову цѣл дати, него други, коима е станѣ много лоше. Од браће наше цинцара, кои се врло слабо одазваше, нађе се еданъ кои рече: да он неможе ону народност подпомагати, коя њиову светиню гази. Кадъ би намъ ову загонетку тай г. разрешио, велику би намъ любовъ учинио, еръ ми неможемо да понямо, какве се мисли валяше по његовой зрелой памети, кадъ ово изрече! — Ево вамъ дакле укратко о доякошнѣмъ раду друштва, одкако е кодъ насъ.

У среду 21 нов. представлянъ е „Бой на Косову.“ Овай е комадъ већъ петъ пута одъ наши дилетанта игранъ, но зато е опетъ сала тако пуна била, да више ние могла у себе сместити. А заръ би могла праздна бити, кадъ чуемо за „народно друштво,“ за „Бой на косову“! — То е вече незаборавлѣну успомену кодъ нас стекла Гђа Любица Коларовићъ као „Вукосава.“ Публика се съ найвећимъ задовольствомъ одъ представляча разстаде. — Сутраданъ е друштво у Београду „Херцегъ Владислава“ играло. Као што чуемъ, публике е слабо (?) било.

У суботу 24 нов. „У лаже е плитко дно.“ Жао ми е, што болешћу препећенъ, немого то вече у позориште ићи. Но чуемъ, да е гледаоца довольно било, и представлянѣ врло добро испало. У неделю 25 нов. „Айдукъ Вељко.“ Публике,

као прво вече. Представлянѣ врло добро. Г. Зорићъ као „айдукъ Велько„ рѣшио е свой задатакъ како валя. Г. Коларовићъ као братъ велькокъ“ и г. Телечки као „Сенаторъ“ особито нас задовольише. Видесмо то вече и г. сачинителя айдукъ Велька у позоришту, кои по свршетку одъ публике поздразлѣнъ би са громогласнимъ „живио.“

Надам се да ће честити Земунци, и друга представляня тако посећавати, као што су и ова три прва, Земунъ е свагда преднячио у народнимъ стварима, пакъ вальда неће ни у овой за другима остати.

Войводовина.

Нови Садъ 29. Нов. Одъ стране овдашнѣ србске обштине одређена е депутация, коя ће великогъ жупана сремскогъ господина Светозара Кушевића при доласку своме дочекати и у име обштине поздравити. На челу е те депутаци г. Дръ Милетићъ.

— „Србска народностъ“ наново поче излазити. Желимо іой срећу и напредакъ!

— Ледъ на Дунаву яко иде. Снега е прилично пало; али бояти се, да се не отопи; еръ време поче попуштати.

Троедна кралѣвина.

— Марвенска куга, тай бич господара, опетъ се примиче, шта више, већъ намъ е сва домовина ньимъ као опасана. Има е у Босни, у Угарской, у Долньой Аустрии, шта више и у Трсту. У тршћанской клаоници погинуло е одъ марвенске куге нѣколико говеда, онамо пре неколико дана изъ войничке краине преко Рѣке доведени. Нисмо до сада дознали, да би се била куга и у краини появила; ал у Сараеву и осталой Босни доиста бесни, те е далматинско намѣстничство већ одприе забранило допреманѣ рогате марве изъ Босне. Услѣдъ поменутога трсћанскога догађая забранило е краньско земальско поглаварство доводити говеда из Хрватске.

И у Долньой Аустрии се е ова куга появила, те е у едномъ единомъ маюру преко 20 глава подавила. Іош више бесни у Угарской. Само у пожунской жупании разширила се е у 37 обштина, те е већ 3000 глава марве оболело, а преко 2000 глава погинуло. Свега скупа е у Угарской до 15. нов. 1862. између 90.000 глава марве ньи 25,000 оболѣло, а већиномъ и пропало. Исто тако има марвенске куге и у Моравской, Ческой и Галиции.

Нашим господаром прети дакле свакако велика погибель, коіой ће се найлакше уклонити, ако непусте никаквога странога човека близу къ своимъ говедама, и ако яве поглаварству, чимъ дознаду, да е кому рогато марвиче пало.

Аустрия.

Изъ Беча доносе „Н. Л.“ одъ 25. о. м. како е одъ овде стануюћихъ Чехославена една избрана депутация, црногорскогъ войводу Мирка посѣтила и поздравила. Войвода их е врло приятельски примио, и са усхићенѣмъ удалѣной браћи одъ Црне горе, на ньиовомъ саучешћу благодарио. Беседу е свою овако завршио: „Идите вашимъ земляцима и реците имъ, да Црногорци нигда неће заборавити ону любавь, оно побратимство и указано му саучешће, кое им е између свию народа славенски први народъ чешки очитовао.“

Ова се депутация састаяла изъ доктора, техника, правдослова, учеће се младежи, изъ уредника и осталихъ у Бечу стануюћихъ Чеха.

Изъ Беча пишу „П. Л.“ одъ 24. нов. Као што являю вѣсти изъ Турина, стое устроеню новога министарства, велике препоне на путу, и у дипломатскимъ круговима држе, да кабинетъ Пасолини-Минлети, ако се уобште устрои неће дуговечанъ бити. У обште имаде у Италии само два човека, кои су садашньой политичкой ситуации дорасли, Азельо и Риказоли, — али противъ последнѣга има Викторъ Емануилъ неодольиву мржню, и нѣга би само у найвећой нужди ставио на чело кабинета. Многи дакле држе за цело да ће Азельо пре или после добити налогъ да ново министарство састави

— Вѣсть да ће баронъ Бахъ изступити изъ службе и да ће га гроф Апоньи заменути, опровргава се са добро извештене стране. —

СТРАНЕ ЗЕМЛЪ.

Русия и Польска.

Изъ Варшаве пишу од 20. о. м. да су варшавски жительи едну депутацию великомъ кнезу Константину оправили, да би им речь задао, да одводенѣ у войску престане, и они кои су одведени, да не буду пре увршћени, док нови царски законъ о томъ неизиђе. Велики кнез Константинъ ние іой никаква решителна одговора дао. Войска у Польской многа изступленя чини, и мирне грађане часъ крађомъ часъ боемъ и убиствама узнемирое. — У Белгии у Брислу гди много польскихъ бегунаца има, држата е 17. о. м. жалостна служба, на кою су осимъ Пољака и многи Брисељани дошли. У цркви е био ставлѣнъ велелепни катафалкъ. После службе певано су биле польске песме и химне. У Паризу е забранѣна била свака свечаность да 17. новемберъ прославе; шта више, забранѣно имъ е било у гостилнику да се искупе.

Издавательи польскогъ листа „Бачносћ“ у Паризу, г. Брожовски и Мѣрославски, разаслали су до руске, пруске и аустриске Польске следећи позивъ: „Идуће године држаће се велика пястовска свечаность, на коіой ће се радити, да се ове цѣли постигну. 1. да се одъ папе изиште одпусть за све польске диецезе. 2. држаће се осмодневна слава пястовска, на коіой ће се у окови стеняюћи народъ поучавати. 3. купиће се свуда прилози, да се дигне велика польска академия. 4. за ту свечаность поставиће се у Познаню, Варшави и Кракову одбори. 5. Главна слава биће у Познаню, на кою ће доћи посланици изъ свию части Пољске. У случаю, ако се 1863. године та свечаность не би држати могла, држаће се 1864. но Чеси ће на ту особито позвати бити, а на сваки начин посѣтиће и Поляци што више буде могуће свечаность 1000годишнѣгъ христянства у Чешкой и у Морави.

Италия.

Из Пизе јављају одъ 20. о. м. да е Гарибалду одъ то доба здраво болѣ, одъ како му е тане изъ ноге извучено. Онъ е самъ своима приятельима у Лондонъ писао, да му е одъ дана на данъ болѣ, и да ће се кадъ сасвимъ оздрави, опетъ о ослобођеню Италие побринути, чему е већъ одавна свои животъ посветио. Неки Енглезъ дае 1000 фунти штерлинга за тане, кое е у гарибалдовой нози било, и толико страха и нѣму и лекарима причинявало.

Министарство кралѣвства Италие, како вѣсти доносе, ово е: Мингети министаръ финансие; Перуци споляшньих послова; а друге листине добиће Мана Касинис, Менабреа, Ровере, Рикчи и Амари. —

Одношеня Француске према Италіи, нису за сада найболя. Саданьи посланикъ француски донео е Виктору Емануилу тай немио глас, да се на талиянски заямъ на берзи париской неће смети подписивати. На югу се опажаю покрети миратовске странке, изъ чега се на ново на политику наполеонску заключити дае.

Турска.

Изъ **Цариграда** являю одъ 17. нов. Пошто е жица изподъ мора између Валоне и Отранто повучена, отвориће се у Валони талиянско-турска телеграфска штация. Поновлѣни протест кнеза Николе, противъ правлѣня караула у Црной гори, порта е одбила. Кажу да ће Каули Ефенди у Сирии заменити Али пашу. Плата е многимъ високодостойницима умалѣна. Предстои свргнуће грчкога патриярха. —

Романия.

Као што е познато вѣсти о шиляню оружия изъ Русие у подунавске кнежевине, опровргаване су. Али подробне вѣсти кое „Ботш.“ дописомъ еднимъ саобштава, одузимаю сваку сумню о томе заиста знаменитомъ догађаю. Нѣму пишу:

2. нов. приспеше у Исмаилъ 500. натоваренихъ кола, у коима су се показиваню налазиле шипке за желѣзницу коя ће се у Молдави градити. Но одма за тимъ се прочуло, да у свима тимъ колима нису биле шипке, него оружие, танадъ и барутъ, и то долази изъ Туле, едне руске вароши на реци Упа, коя е збогъ многих пушкарница и пушака кое се тамо праве, на гласу. Изванредно велика кирия одъ 1. дуката на данъ, коя е за свака кола плаћана, као да потврђуе ту околност. Дознало се такође да су то оружие Руси сами одъ Туле до молдавске границе довезли, где е кодъ руске царинске штацие Рубей границу прешло, а одатле у Кореци, два сата одъ Београда донешено и ту стоварено. Поговара се да е то оружие за Србию, и то за предстоећи ратъ противъ Турске. Све околности се слажу да се то као истина узети може. Међутимъ ће можда и еданъ део тога оружя употреблѣнъ бити и за предстоећи устанакъ у Бугарской, еръ е изъ мале Влашке на више страна оправлѣно. Баръ се доказало да е главни агитаторъ за Бугарску, пређашньи господаръ Вогоридес много оружя на своме добру Номолоса, у потаи држао. У осталомъ е Вогоридес чим се одкрило покушао целу сплетку на себе узети тврдећи, да е онъ оно мало сандука оружя дао донети за свою бугарску легию. — Іош се може приметити да се француски конзул у Букарешту, Тилос, у целой той ствари, коя може одъ великога доношая бити, врло лоялно држи.

Кнезъ Куза ни с' едномъ партаіомъ у земльи не стои добро. Бояри му никада нису наклонѣни били, премда е с' почетка по ньиховой ћуди владао, а онъ опазивши то окренуо се либералной партаи, но ова му ние веровала. У последнѣ доба су многи знатнии бояри отишли у Француску, где су при двору врло одликовани. По томе као да е за покретъ и тамо све преправлѣно и ако се грчка ствар за Француску и Русию хрђаво окрене, могу лако на дольнемъ дунаву почети се послови кои би дрмаюће источно питанѣ прилично оштро продрмати могли.

Грчка.

Вѣсти изъ Атине гласе врло незгодно за привремену владу, кажу да ће се тежко моћи држати. Гласъ који су руски агенти разнели, да се принцъ Алфредъ неће круне грчке примити, и да е Енглеска ту кандидацию само као политички маневръ употребила, у целой е земльи велику узруяность произвео, коя се нарочито против Булгариса управля, кои е као што е познато први предложио кандидацию принца Алфреда и тврдио да ће овай круну за цело примити. Услѣдъ тога е републиканска партая добила нови прираштай и од сада ће сигурно већимъ успѣхомъ дѣловати. —

НАЙНОВИЕ.

Букурешт 25 нов. Задржани транспортъ оружя припознатъ е као добро кнеза србскогъ. Енглески и Француски конзулъ искали су, да се то оружие конфискуе, али ни су могли успети; еръ е као што се говори, србска влада казала, да то оружие определѣно за нѣну войску. Порта хоће код свию великих сила да протестуе сбог изванредногъ смештаня оружя по кнежевинама.

— У Темишварской жупании проглашенъ е сбогъ краће, паленя и убиства преки судъ.

Атина 25. Обште е гласованѣ почело, досадъ е ньихъ 2200 гласало; сви су дали гласъ за принца Алфреда.

— Бечки корешпондент „Ширгеньиев“ явля, да ни е истина, да е министар Ласер хтео у унгарскомъ питаню да посредуе. За србску ствар вели онъ, да стои на старом месту. За влашки конгрес ништа се не зна позитивно, премда како кои данъ све више изгледа има, да ће влашка патрияршия у животъ ступити.

Продае се

кућевни плацъ у ћурчискомъ сокаку брой 1789. ближа известия могу се знати у трговини А. Г. Шлезака. (89 1—3)

Уредникъ и издаватель Петаръ Нинковићъ.

Брзотискомъ Игнята Фукса у Н. Саду.